

หลงชาติ

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังเทศน์นิดหนึ่ง ต้องฟังเทศน์ ถ้าไม่ฟังเทศน์มันจะฟังกิเลสนะ ใจเรามันจะฟังกิเลส เพราะฉะนั้นต้องฟังเทศน์ ถ้าเทศน์เป็นธรรมะมันสะท้อนกิเลส พอพูดเรื่องกิเลสเห็นใหม่ พระเราบวชแล้วอยู่กับด้วยความคุ้นเคย ด้วยความอบอุ่น เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้น

แต่ถ้าเป็นธรรมมันทำให้เราสะท้อนใจ พอเราสะท้อนใจนี้เราต้องแสวงหา เราต้องหาทางออกของเราไป ทางออกจากกิเลสนะ กิเลสมันอยู่กับเรา ธรรมะก็อยู่ในตัวเรานี่แหละ แต่ถ้าเราไปคุ้นเคยไปชินชาหน้าด้านมันเป็นเรื่องของโลกนะ คลุกคลีดีโม่งกันไปนะ กิเลสทั้งนั้น แต่ถ้าเป็นการฟังธรรมนี่ตื่นตัว เวลาอยู่ของเราโดยเอกเทศ เราจะคิดว่าสิ่งใดดีสิ่งใดไม่ดี เราจะคิดของเราเอง

แต่ครูบาอาจารย์เหมือนพ่อแม่เนาะ พ่อแม่นี้ปรารถนาดีกับลูกทั้งนั้น พ่อแม่ให้กำเนิดลูกมาแล้วยังต้องส่งเสริมให้เล่าเรียนให้มีการศึกษานะ พอให้มีหน้าที่การงานแล้วยังคอยตามดูตามแลนะ ว่าทำงานแล้วนี่มันมีอุปสรรคใหม่ หน้าที่การงานทำแล้วนี่มันมีปัญหาใหม่ ทำงานกลับมาแล้วนี่มีความสุขใหม่เห็นใหม่ ถ้าลูกมีความสุขลูกมีความพอใจขึ้นมาพ่อแม่ก็พอใจ

นี่ฟังเทศน์เพื่อเตือนเรา หลวงปู่มั่นท่านพูดไว้นะ “ต่อไปจะมีแต่คนเอาเขียง ไม่มีคนเอาอย่าง” เอาเขียงสิ หลวงปู่มั่นท่านออกมาประพฤติปฏิบัติ ชีวิตทั้งชีวิตถ้าเทียบกับทางโลกมีแต่ความทุกข์ อยู่ป่าอยู่เขามาตลอดชีวิต บั้นปลายในชีวิตอยู่ที่หนองผือเนาะ อยู่หนองผือก็อยู่ในป่านั่นล่ะ แต่! แต่มันก็มีความสุขมากดีกว่าในชีวิตปกติ ปกติอยู่ในป่าลึกๆ หลวงตาท่านเล่าไว้นะ เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเราต้องไปโรงพยาบาล ไปหาหมอ แต่หลวงปู่มั่นเวลาท่านเจ็บไข้ได้ป่วยท่านยังเข้าป่าลึกเข้าไป

โดยปกติเวลาบิณฑบาตมา เราฉันอาหาร เรามีอาหารเห็นใหม่ มีกับข้าวด้วย แต่เวลาป่วยไข้ขึ้นมากินข้าวกับเกลือ กินข้าวเปล่าๆ กินข้าวต้มเท่านั้น เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเขาต้องไปโรงพยาบาลไปหาหมอ นี่เจ็บไข้ได้ป่วยยังรักษาตัวเอง ธรรมโอสถ! ยิ่งอดอาหาร ยิ่งผ่อนอาหาร ยิ่งอยู่ป่าลึกเข้าไปๆ ท่านรักษาตัวท่าน ถ้ามองในชีวิตเห็นใหม่ ชีวิตนี้มีความสุขใหม่ แต่ทำไมท่านว่าท่านมีความสุขของท่านล่ะ ท่านทำเป็นตัวอย่างเห็นใหม่

“คนไม่เอาเยี่ยง แต่เอาอย่าง” เอาอย่างเพราะอะไร เพราะท่านทำตัวของท่าน ท่านใช้ชีวิตเป็นแบบอย่างจนสังคมเขาศรัทธาเขาเชื่อถือ พอศรัทธาเชื่อถือเห็นใหม่ จะเอาอย่างไร จะเอาอย่าง อยากให้คนศรัทธาเชื่อถือ แต่ไม่คิดเห็นใหม่ “เอาแต่เยี่ยง ไม่เอาอย่าง” ไม่ดำรงชีวิตไป ไม่ประพฤติปฏิบัติให้ขึ้นมาเป็นไปไง ถ้าประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นไปนะ มันจะต้องเอาตัวเองรอดให้ได้

ความสงบ ความวิเวกมันอยู่ที่ใจของเรา เราจะไปหาที่ไหน ความสงบความวิเวกจากข้างนอกมันไม่มีหรอก ความสงบวิเวกจากข้างนอกเห็นใหม่ นี่วิ่งแสวงหากัน หลงธาตุ! จะไปบูชาธาตุที่นั่น เห็นใหม่

มีในประวัติว่าไปกราบพระธาตุพนมแล้วไปกราบหลวงปู่มั่นด้วย หลวงปู่มั่นบอกว่า “หลงธาตุ” หลงธาตุไปธาตุข้างนอกนะ พระธาตุพนมเห็นใหม่ มันเป็นธาตุ มันเป็นอิฐ เป็นหิน เป็นทราย เป็นปูน ร่างกายธาตุเราทำอะไรมันไม่คู่กับเรา มันหลงออกข้างนอกไป

เห็นใหม่ออกวิเวก ถ้าวิเวกไปโดยที่เข้าไปตามภาษาธรรมชาตินะ สัตว์ป่ามันอยู่ในป่าอยู่แล้ว ถ้าสัตว์ป่ามันอยู่ในป่าอยู่แล้วนี่มันวิเวกอะไร แต่ถ้ามันวิเวกกับเราเห็นใหม่เราอยู่ที่ไหน จิตใจเราสงบเข้ามา มันหาที่นั่นนะ มันต้องหาที่เรานี้ หาความสงบสงัดหาในหัวใจของเรา ถ้าหาหัวใจของเราอย่าคลุกคลีตีโมงของเราเห็นใหม่ คลุกคลีในหมู่คณะ ภายวิเวก จิตวิเวก ถ้าภายวิเวกเราวิเวกของเรา เราไม่ต้องไปหาข้างนอก เราต้องรักษาของเรา ถ้าเราไม่รักษาของเรา มันจะไปหาที่ไหน

เห็นหลวงปู่มั่นท่านมีชื่อเสียงขึ้นมา ท่านเป็นหัวหน้าขึ้นมา ก็อยากเป็น อยากเป็นหัวหน้า อยากให้คนเคารพบูชา อยากให้คนเคารพบูชา นะมันต้องเคารพบูชาตัวเอง

ได้ก่อน ถ้าตัวเองยังไม่มีจุดยืนนะ ตัวเองยังไม่สามารถยืนได้ด้วยตัวเองได้ ใครจะเคารพบูชา ในเมื่อเรายังรู้ยู่ที่ว่าเรายังมีกิเลสในหัวใจ เรามีความมักใหญ่ใฝ่สูงนี่เป็นเรื่องของกิเลสทั้งนั้นเลย

แต่เรื่องของธรรมะนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาปรารถนามารื้อสัตว์ชนสัตว์ คำว่ามารื้อสัตว์ชนสัตว์นี้ด้วยความเมตตาธรรม เมตตาเค้าจุนโลก ธรรมะทำให้โลกร่มเย็นเป็นสุขด้วยความเมตตาธรรม แต่ยังทอดธุระนะว่าจะสอนเขาได้อย่างไร

คนที่จะเป็นหัวหน้ามันจะสั่งสอนเขาในเมื่อมันเป็นโลกุตตรธรรม สิ่งในโลกเขาอยู่กันในปัจจุบันนี้มันเป็นโลกียธรรม มันเป็นโลกมันเป็นโลกีย์นี่ โลภี โลภี! โลภๆ ทั้งนั้นเลย แล้วอ้างกันว่าเป็นธรรม เป็นธรรม โลภียธรรมนี่ เรารู้ ในหัวใจเรารู้ว่าในหัวใจเรามีสิ่งใดเรารู้ ถ้าเรารู้เราสอนสิ่งใดนั้นไปมันจะเป็นความจริงได้อย่างไร ถ้ามันจะเป็นความจริงมันต้องสอนตัวเองให้ได้ก่อน ถ้าเราสอนตัวเองได้นะ เราจะสอนคนอื่นได้ ถ้าเรายังสอนตัวเราไม่ได้เราจะไปสอนใคร

หลวงปู่มั่นท่านสอนตัวเองได้ก่อน ท่านทำตัวเองได้ก่อน ท่านทำตัวท่านเองเป็นตัวอย่างของเรา คุณิ เราจะไปกราบไหว้สังเวชนียสถานทั้ง ๔ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็บอกไว้ในธรรมะ พระอานนที่ถามเองว่า

“ต่อไปถ้าประชาชนคิดถึงพระองค์จะให้ทำอะไร”

“ให้ไปสิ่งที่แทนตัวเรา สังเวชนียสถานที่เกิด ที่ตรัสรู้ ที่ปฐมเทศนา ที่ปรินิพพาน” นี่สิ่งที่ระลึกถึงพระพุทธเจ้า

แล้วเราละ ถ้าเราระลึกถึงพระพุทธเจ้าเราระลึกถึงที่ไหน พุทโชนะ เวลาเรากำหนดพุทโธๆ นี้เราระลึกถึงพระพุทธเจ้าหรือเปล่า เรานึกถึงพระพุทธเจ้าตลอดเวลา นะ เวลาพุทโธๆ นี้ ทำไมไม่ตั้งสติ ถ้าเราตั้งสติเราเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม พุทโธๆ จนพุทโธกับเราเป็นอันเดียวกัน

แล้วเวลาใช้วิปัสสนาญาณไป วิปัสสนามันเกิดขึ้นมาเห็นไหม พุท ธรรม สงฆ์ รวมลงที่ใจ พุทธะอยู่ที่นี้ เราเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่กับเรา พุทธะกับความเป็นไปของเราอยู่แล้ว เรายังไม่เข้าใจ เรายังจะไปตื่นเอาธาตุข้างนอกเห็นใหม่

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์นะ อยู่ในป่าในเขา แล้วเราก็จะอยู่ในป่าในเขาเพื่อประพฤติกฎปฏิบัติ ไม่ใช่อยู่ในป่าในเขาเพื่อเป็นคุณงามความดี ถ้าอยู่ในป่าในเขาเพื่อคุณงามความดี สัตว์ป่ามันอยู่ในป่าในเขามากกว่าเรานะ มันเกิดในป่าเลย เรายังเกิดในเมืองกัน เราเกิดจากพ่อจากแม่เห็นใหม่ เราไปบวชกับอุปัชฌาย์ บวชเสร็จแล้วนี่วิสุทธคามสีมา เราถึงมาเข้าป่าเข้าเขากัน มันเกิดในป่าเลย แล้วมันดำรงเผ่าพันธุ์ของมันได้ มันเจ็บไข้ได้ป่วยจนมันตายไปในป่าสูญพันธุ์ไปก็มี นั่นมันเกิดตายในวัฏฏะ มันก็เกิดตาย เกิดตาย เหมือนกัน

เราเข้าป่าไปเพื่อจะดูใจเรานะ เราไม่ใช่เข้าป่าไปอยู่อย่างแบบสัตว์ สัตว์มันอยู่ป่ามันอยู่โดยสัญชาตญาณของมัน มันอยู่ด้วยธรรมชาติของมัน แต่เราเข้าไปเราจะรู้จักจะไปจะค้นป่าคือป่ารกชัฏในหัวใจใจ ไปอยู่กับป่า ป่ามันรกชัฏเห็นใหม่ รกชัฏมันเป็นคุณประโยชน์ของมันนะ ป่ารกชัฏมันคลุมความขึ้นในดิน มันเป็นปุ๋ยของมันเพื่อบำรุงดินขึ้นมา เพื่อให้ต้นไม้มันมีอาหารของมัน

แต่กิเลสของเรานี้มันไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย มันคลุมหัวใจไว้ ป่ารกชัฏในใจนี่รื้อค้นมันแล้วทำลายป่า ต้นไม้ไม่ต้องไปตัดสักต้นหนึ่ง ต้นไม้ป่ามันอยู่อย่างนั้น คุณสิ ต้นไม้ก็ร่างกายเรานี้ ดูเส้นผม ดูขนเรานี้ ในร่างกายนี้แล้วเพิ่งพิจารณาไป นี่มันเป็นญาณทัศนะ แต่สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นมานี้ มันก็อยู่ของมัน โดยธรรมชาติของมัน มันได้ทำลายไปที่ไหน มันไม่ได้ทำลายออกไปเลย แต่มันทำลายความรกชัฏของกิเลสนั้นนะ

สิ่งที่เป็นความรกชัฏเห็นใหม่ เรื่องของใบไม้ เรื่องของสิ่งต่างๆ ที่มันตกลงผืนดิน มันยังย่อยสลายเป็นปุ๋ยเป็นประโยชน์กับโลกนะ แต่กิเลสตัดหาความทะยานอยากของเรามันเป็นประโยชน์กับใคร มันไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย สิ่งนี้ต่างหากเราต้องรักษาสິงนี้ เราต้องดูแลสิ่งนี้ เรากลับมาพิจารณาสิ่งนี้เห็นใหม่

หน้าที่การงาน ข้อวัตรปฏิบัตินี้ มันเป็นการดำรงจิตให้มันมีเครื่องอยู่ เราต้องมีเครื่องอยู่เห็นใหม่ นกกาณี คุณสิ มันไปหาเหยื่อมาป้อนลูกมัน เวลามันฟักไข่มาเห็นใหม่ นี่

พ่อแม่มันไปหาเหยื่อมาป้อนใส่ปากจนกว่านกกาเนี่ยมันจะบินได้ มันจะดำรงชีวิตของมัน
ได้

อวาตที่อาศัยเห็นใหม่ อารามมิก ผู้ไม่มีเรื่อน พระอนาคามีผู้ไม่มีเรื่อนในหัวใจ
แต่เราประพฤติปฏิบัติกัน เรามีร่างกาย เราเกิดมาชีวิตหนึ่งเป็นสมมุติ เป็นความจริงตาม
สมมุติเห็นใหม่ เราบวชเป็นสมมุติสงฆ์ สมมุติมาแล้วนี่เราไม่มีบ้าน ไม่มีเรื่อนที่อาศัย เรา
ก็มีวัดวาอารามเป็นที่อาศัย ข้อวัตรปฏิบัติเนี่ยมันเพื่อดำรงชีวิตประจำวันของเรา

กิจของสงฆ์ ๑๐ อย่างเห็นใหม่ เราดูแลรักษาจากภายนอก มันก็เท่ากับดูแลรักษา
ใจ เพราะอะไรเห็นใหม่ ความคิดเกิดจากใจ สรรพสิ่งเกิดจากใจทั้งหมด เวลาเกิดจากใจ
มันก็เป็น โลก พอเป็น โลกขึ้น ไปเนี่ยมันก็ออกไปคลุกเคล้ากันไป

แต่ถ้าเราอยู่กับข้อวัตรปฏิบัติ สิ่งที่เป็นข้อวัตรปฏิบัติเพื่อดำรงใจให้มันตั้งมั่น ให้
ใจมันมีเครื่องอยู่ของมัน มันเป็นเครื่องอยู่อาศัยใจ มันเป็นหัวเชื้อใจ เป็นที่ให้ใจมัน
พุทโธๆ นี่ พุทโธๆๆ นี่เห็นใหม่ จิตเราเกาะกับพุทโธๆๆ เพื่อให้จิตมันแสดงตัว ให้จิต
มันมีเครื่องเกาะเป็นที่อยู่อาศัยของมัน

ข้อวัตรปฏิบัติก็เหมือนกัน เราทำเพื่ออยู่เพื่ออาศัยนะ เราทำเพื่อจรดนิสัยของคน
เวลาครูบาอาจารย์ท่านไปเยี่ยม ท่านจะคู่ส้วม คู่ต่างๆ คุณว่าเรามีจุดยืนใหม่ มีข้อวัตรใหม่
ถ้ามีข้อวัตรแสดงว่าเราไม่เหลว เราไม่ลืมหืม

วัดก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นวัตถุ เราอาศัยเราดูแลรักษาเพื่อใจเรา แต่คำว่าเพื่อใจเรา
เนี่ยมันเป็นเครื่องอาศัยใจใหม่ ใจมันเป็นของจริงใจใหม่ ถ้าใจเป็นของจริง เราดูแลรักษา
เพื่อให้จิตมันมีเครื่องอยู่ แล้วถ้าจิตมันสงบเข้ามา เราวางสิ่งนั้นไว้เป็นครั้งคราว ถ้าจิตมัน
จะดีเราภาวนาของเรา เราทำเพื่อใจทั้งหมดนะ

เพราะวัดวาอารามเนี่ยมันเป็นสมบัติสาธารณะ มันเป็นของๆ สงฆ์เห็นใหม่ คุณ
เวลาของๆ สงฆ์เอามาใช้ เราต้องเอาไปเก็บในที่ของมัน เห็นใหม่ ครุภัณฑ์นี่ของที่แจกได้
เห็นใหม่ เป็นของๆ สงฆ์แจกไม่ได้ นอกจากอีกวัดหนึ่งให้อีกวัดหนึ่งได้

ของๆ สงฆ์ผู้ที่รับต่อสงฆ์เห็นใหม่ สังฆะ ถ้าเป็นของสงฆ์ขึ้นมามันทำสังฆกรรม
ได้ สิ่งที่ทำสังฆกรรมมันเป็นตัวแทนของๆ สงฆ์ นี้อยู่ไปสืบต่อไปไง ก็มันเป็นสมบัติ

สาธุภาวะ ถ้าเราตายจากไปก็มีคนที่จะมาดูแลรักษาต่อไป สิ่งนี้เป็นเครื่องอาศัยนะ นกยังมีรังมีรัง คำว่ามีรังมีรัง มันต้องวางไข่ มันต้องฟักไข่ของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เราฟักนะ เราอาศัยวัดอาศัยวาเป็นที่อยู่อาศัย กุฏิ วิหาร เป็นที่อยู่อาศัย แล้วเราพยายามฟักธรรมะขึ้นมา เราพยายามฟักให้จิตเรามีสติมีปัญญาขึ้นมา ถ้าเรามีสติปัญญาขึ้นมาเราจะรักษาตัวเรานะ เห็นไหม นี่พระมันอยู่ที่นี้ อยู่ที่ข้อวัตรปฏิบัติ อยู่ที่สติอยู่ที่ปัญญาของเรา พระนี้ วัตรปฏิบัติยังเป็นเครื่องอยู่อาศัย ไม่ใช่เครื่องอยู่อาศัยที่เป็นสังเวชนียทั้ง ๔ ที่เราออกไปอยู่ข้างนอก หลงธาตุไป

ธาตุในตัวมีพร้อม ธาตุ ๔ ในตัวเราก็มี่พร้อม มันเป็นนามธรรมนะ รูป นาม มีพร้อมอยู่ในใจของเรา เราจะไปหาเอาจากที่ไหน ไปหาเอาจากข้างนอกก็ไปหาเอาแบบโลกใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาพูดกับพระอานนท์ ท่านพูดถึงคฤหัสถ์ พูดถึงทั่วไปว่า

“เวลาเขาคิดถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะไปเฝ้าพระพุทธเจ้าที่ไหน”

“ให้ไปที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔”

แต่เราเป็นภิกษุ เราเป็นศาสนทายาท เราเป็นผู้ที่จะทรงธรรมวินัย เราจะหาของจริงใจ พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้าใครเห็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน นี่เฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เวลาวัตรปฏิบัติเห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกไว้ในธรรมวินัยไป

“ผู้ใดอยู่ถึงภาคตะวันตกของประเทศ ทำเหมือนเราเหมือนอยู่ใกล้เรา ผู้ใดจับชายจิวรเราไว้ แต่ไม่ปฏิบัติตามเรา..” เห็นไหม

หลวงปู่มั่นท่านบอกไว้ว่า “มันจะเอาเขียง มันจะเอาชื่อเสียง มันจะเอาลาภสักการะ มันจะให้คนนับหน้าถือตา แต่มันไม่ประพฤติปฏิบัติ มันไม่ทำ!”

ถ้ามันประพฤติปฏิบัติในหัวใจขึ้นมา มันต้องเอาอย่าง ทำจริง รู้จริง เห็นจริงขึ้นมา เวลาแสดงออกมาเห็นไหม นี่บันลือสีหนาท ราชสีห์ มันมีธรรมะออกมานะ คนเขาได้ยินได้ฟังมันมีความรุ่มเย็นเป็นสุข มันมีความสุขใจของเขา

แต่ถ้ามันไม่มีกรรมมันก็ลี้วงกระเปาะเขา นี่มันน้อยสันโดษ สันโดษมันจะเอาของ มีคุณค่านะสิ คูลิ ไก่ ปลา มันมีกระดูกนะ ทั้งไก่ทั้งปลานี้เขากินแต่เนื้อ เขาไม่กินกระดูก มัน แต่นี่ถ้าไม่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันจะกินไก่ทั้งขนเลย อย่างว่าแต่กินแต่กระดูกนะ เห็นเขากินไก่อีกนี่คิดว่าเขากินไก่อ่า คำว่า “ไก่” มันมีคุณค่าทางอาหารให้กับร่างกาย เห็นไก่อีกก็จะกินทั้งขนเลย เพราะอะไร เพราะมันไม่เป็น แต่ถ้ามันเป็นนะมันเห็นคุณค่าของมัน

การกระทำเราจะกินไก่เห็นไหม คูลิ เขาต้องฆ่ามัน เขาต้องลวกมัน ต้องถอนขน เสร็จแล้วถึงทำเป็นอาหารขึ้นมา เป็นอาหารแล้วเขายังต้องแยกว่ากระดูกเขาไม่กิน กินแต่เนื้อมัน กินแต่สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ คนที่เขาฉลาดเขากินแต่สิ่งที่มีคุณค่า

นี่เหมือนกัน สิ่งใดที่เป็นประโยชน์กับชีวิตละ สิ่งใดที่เป็นประโยชน์ต่อการประพฤติปฏิบัติละ มันก็อยู่ที่เรา อยู่ที่กำหนดกลมหายใจเข้าและลมหายใจออก อยู่ที่การนั่งสมาธิภาวนา อย่างอื่นจะมีคุณค่าสิ่งใด หลวงปู่มั่นท่านเคยไปไหน ทั้งชีวิตของท่าน ท่านไปวิเวกของท่าน ท่านไปศึกษาของท่าน ท่านทำความจริงของท่าน

นี่ก็เหมือนกัน ท่านทำความจริงของท่าน มันมีอยู่แล้วไง พระป่าเรานี้ อยู่โคนไม้ ตั้งสติประพฤติภาวนา สิ่งนี้มีคุณค่ามาก สิ่งที่เราจะไปแสวงหาเอาข้างนอกมันหลง! หลงจิต หลงตัวเอง หลงธาตุ หลงออกไปข้างนอกว่าสิ่งนั้นเป็นคุณงามความดี เป็นไปไม่ได้! สิ่งอย่างอื่นไม่มีคุณงามความดีเลย ความดีของโลกนี้มันเป็นปัจจัยเครื่องอาศัยทั้งนั้น แต่ความจริงมันอยู่กับเรา แต่ปัจจุบันนี้มันโดนกิเลสครอบงำอยู่ เห็นไหม จิต ปฏิสนธิจิต กิเลสมันครอบงำอยู่ทั้งนั้นนะ

คนเกิดมามีกิเลสทั้งหมด เวลาออกประพฤติปฏิบัติเห็นไหม เชื่อในหลักธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะเราทุกข์เราอยากมา อยู่ทางโลกทุกข์อยากมาก เพราะอะไร เพราะอยู่ในสังคม สังคมใส่หน้ากากเข้าหากัน เราทิ้งสังคมมา ทิ้งโลกมา เราเกิดมาพบพุทธศาสนา

เกิดมาในปัจจุบันนี้ศาสนาเจริญรุ่งเรืองมากนะ ย้อนหลังไปก่อนที่หลวงปู่มั่นท่านจะเป็นผู้นำในการประพฤติปฏิบัติ ศาสนาก็ตัวใครตัวมัน ต่างคนต่างอยู่นะ ต่างคนต่างมีทิฐิ ต่างคนต่างมีความเห็นหลากหลายของเขา เขาทำของเขาตามสัญชาตญาณของเขา มีความเห็นแตกต่างกันไป มันยังไม่มีใครรู้จริงใจ

เวลาหลวงปู่มั่นท่านรู้จริงขึ้นมาของท่าน ท่านสอนของท่าน ท่านวางแนวทางของท่านให้เราก้าวเดินตาม จนสังคมยอมรับศรัทธาขึ้นมา จนการประพฤติปฏิบัติของเรามั่นคงขึ้นมา เราเห็นโลก เห็นสิ่งต่างๆ เห็นที่เขาใส่หน้ากากเข้าหากัน แล้วเราเห็นทุกซ์เห็นยากขึ้นมา เราบวชมาเพื่อประพฤติปฏิบัติ ในเมื่อประพฤติปฏิบัติตัวอย่างมีอยู่แล้ว

หลวงปู่มั่นท่านมีอยู่แล้ว ท่านสั่งสอนอยู่แล้ว ท่านตั้งใจทำอยู่แล้ว เพื่อให้เป็นแบบอย่างทั้งชีวิตของท่านเลย นี่ของๆ เรามีอยู่เห็นไหม เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา นี่พุทโธ พุทโธ พุทธานุสติ สิ่งนี้มันเป็นพุททพจน์ มันเป็นคำสอน มันเป็นพุททภายิต สวากภายิต แล้วสวาก เห็นไหม ยิ่งฝ่ายมหายาน อารยิวาท อยู่ที่อาจารย์พา อยู่ที่อาจารย์ทำ ในกาลามสูตรเห็นไหม ไม่ให้เชื่อแม้แต่อาจารย์เรา ไม่ให้เชื่อสิ่งใดทั้งสิ้น

เวลาหลวงปู่มั่นท่านสอน ท่านไม่ได้สอนด้วยทฤษฎีของท่าน ไม่ใช่ความเห็นของท่าน ท่านสอนโดยพุททภายิตเลย แล้วพุททภายิตมันไม่มีชีวิตจิตใจใหม่ แต่ท่านปฏิบัติของท่านจนท่านรู้จริงของท่าน จนท่านอธิบายได้ ท่านแยกแยะได้ ท่านชี้มาได้ พอท่านชี้มาได้ความเป็นจริงมันจะเกิดตรงนี้ ครูบาอาจารย์เรามีอยู่แล้ว

ในหลักการครูบาอาจารย์เรามีอยู่แล้ว ทำไมเราหลงกันล่ะ เราหลงจากธาตุนะ เราหลงจิตเรา หลงจิตคือว่ามันไม่ทำสมาธิ มันไม่ค้นหาตัวเอง มันไม่หาจิตของตัวเอง พอไม่หาจิตของตัวเองนี้ เห็นไหม หาเอาข้างนอก คุณกสิ เวลาพ่อแม่มันไปหาเหยื่อเอามาป้อนลูกมันนะ นกมันไม่หาเหยื่อมาป้อนรัง มันไม่หาเหยื่อมาป้อนสิ่งแวดล้อมของมัน มันหาเหยื่อมาป้อนลูกมันเห็นไหม ป้อนสิ่งที่มีชีวิต

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราเป็นศาสนทายาท เราเห็นภัยในวิภูตสังสาร เราถึงมาบวชเป็นพระเป็นเจ้าเพื่อมาประพฤติปฏิบัติ แล้วการประพฤติปฏิบัติของเรา เราจะปฏิบัติที่ไหน ต้องไปปฏิบัติไหน ต้องไปสังเวชนียสถานทั้ง ๔ ไปที่โคนต้นโพธิ์ ไปนั่งสมาธิแล้วสมาธิดี แล้วคนที่อยู่ที่นั่นนะ คูสิ เขาล้างบาปกันนะ ถ้ามันล้างบาปได้ปลามันอยู่ในน้ำ มันแช่น้ำอยู่ทำไมมันล้างบาปไม่ได้ ปลามันแช่อยู่ในน้ำนั้นแล้วมันล้างบาปได้ใหม่ มันไม่รู้เรื่องเลย มันอยู่ดำรงชีวิตโดยธรรมชาติของมัน ลงไปแช่น้ำกัน ล้างบาปๆ มันล้างออกไหมล่ะ

นี่ก็เหมือนกัน จะไปภavanaที่สังเวชนียสถานทั้ง ๔ แล้วทำไมปัจจุบันนี้ไม่ทำ ถ้าไปภavanaที่นั่นแล้วเป็นพระอรหันต์ ถ้าไปที่นั่นมันก็จบหมด นี่ไง นกมันหาเหยื่อมาป้อนลูกมัน ไม่ใช่ป้อนรัง นี่ก็เหมือนกัน เราปฏิบัติมานะอุปัชฌาย์ท่านให้กรรมฐานแล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ให้อนุโลมปฏิโลม เข้าออกเห็นไหม

หนังของเราเนี่ย ถ้าทะลุหนังเดี๋ยวก็จบ ที่มันมีปัญหาทั้งนั้นเพราะมันไม่ทะลุหนังของตัวเอง มันไม่ใช่ปัญญา ตาของใจถ้ามันมองทะลุหนังไปได้ มันเห็นตามความเป็นจริงนะ สิ่งนี้มันจะหลอกใจอีกไม่ได้ หนังมันเป็นหนัง ถ้าทะลุหนังแล้วเราใช้ปัญญาใคร่ครวญหนังมันบางๆ นะ ทำไมเราจะเห็นความเป็นอสุภะ เห็นความเป็นสังขปรกมันไม่ได้

แต่เวลาใจเรามองด้วยตาเนื้อทำไมเราหลงมันล่ะ สิ่งที่เราหลงมันเพราะอะไร เพราะเราไม่มีสติ จิตของเราไม่มีหลัก สมาธิของเราไม่มั่นคง ถ้าสมาธิของเราไม่มั่นคง จิตของเราไม่มีหลัก มันหลงตามมันไป เห็นไหม แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมาก็ใช้สมอง ใช้ความคิด ใช้ตรรกะ หนังบางๆ ทำไมเข้าใจไม่ได้ เวลาเทศน์ปากเปียกปากแฉะนะ แต่พฤติกรรม! พฤติกรรมในการกระทำมันเป็นความจริงใหม่ล่ะ มันถึงไม่เป็นตัวอย่างเห็นไหม

ถ้ามันเป็นตัวอย่างขึ้นมาเนี่ย เอาสิ่งที่เป็นความจริงสิ นกมันเอาเหยื่อมามันต้องป้อนลูกมันนะ เพราะลูกมันมีชีวิต แล้วลูกมันจะโตขึ้นมา แล้วลูกมันจะดำรงชีวิตของมันได้ เอาเหยื่อมาไปวางทิ้งไว้ให้รัง มันเป็นสิ่งที่ไม่มีชีวิต

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เป็นวัตถุอย่าหลงธาตุ ธาตุข้างนอกเราไปหลงธาตุกันข้างนอกไปหลงสิ่งต่างๆ ข้างนอก เพราะอะไร คนมันจะหลงได้ เพราะมันไม่รู้จริง คนมันจะหลงเพราะตามันบอด ถ้าคนตาดีจะหลงไหม คนที่มันรู้ว่าอะไรเป็นคุณ อะไรเป็นโทษนี่ มันจะไม่ทำสิ่งที่มันเป็นโทษให้กับตัวมันเอง มันต้องทำคุณงามความดีให้กับตัวมันเอง

เว้นไว้แต่คนตาบอดมันโง่ มันหลง มันเข้าใจผิดอวิชาว่าสิ่งที่มันเป็นโทษจะเป็นประโยชน์กับมัน สิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์มันเห็นว่าเป็นโทษ สิ่งที่เห็นว่าเป็นประโยชน์เห็นไหม อยู่วัดอยู่อาวาสเรานี้แหละ แล้วเราตั้งสติของเรา เราภavanaของเรา เห็นไหม มันมีความสุขที่นี้ ถ้าเอาจิตเอาใจของเราไว้ในอำนาจของเรานี้มีความสุขมาก

คนมีความสุข ทำไมมันร้อนมันคันมันคันล่ะ ทำไมมันต้องเร่ร้อนขนาดนั้น คนมีความสุข ครูบาอาจารย์ที่มีความสุขที่เป็นความจริงเขาไม่เร่ร้อน ใ้หนี่มันเร่ร้อนแล้วเป็นกิเลสด้วยนะ กิเลสว่าเอาความเร่ร้อนมาอวดอ้างกันว่ามีอำนาจวาสนา มีบารมี ถ้ามีวาสนา มีบารมีนะ คนขับเครื่องบิน พนักงานขับเครื่องบินเขาขับรอบโลก เขาไปทุกวัน เขามีบารมีมากกว่าเรอีก เราไปแค่เป็นครั้งเป็นคราว แต่เขาไปทุกวัน ใครมันมีบารมีมากกว่ากัน เห็นไหม เพราะตาบอด เพราะจิตมันบอด มันหลงตัวมันเอง มันถึงหลงชาติตัวเอง ชาติของตัวไม่ดู

ธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี้ไม่ดู ไม่รักษา ไม่วิชัยมัน จะไปดูธาตุ ๔ ชั้น ๕ ข้างนอก ว่าสิ่งข้างนอกมันเป็นประโยชน์เห็นไหม แล้วอวดอ้างเอาว่าเป็นกิเลส คนโง่! เอาสิ่งที่โง่ๆ มาหลอก มาเป็นคติ พอเอาสิ่งที่โง่มาหลอกมาเป็นคติเห็นไหม แล้วเป็นผู้นำไป ชักนำไปให้ลูกศิษย์ลูกหาโง่ตามกันไปหมดเลย ก็จะต้องมีอำนาจวาสนาบารมี ก็จะต้องไปภาวนาเอาสถานที่จากข้างนอก

ถ้ามันจะภาวนาในวัดเราก็ภาวนาได้ ที่ไหนมันก็ภาวนาได้ เว้นไว้แต่กิเลสกับกิเลส ทิฏฐิไม่เสมอกัน ความที่ทิฏฐิไม่เสมอกัน ผู้หนึ่งจะภาวนาผู้หนึ่งจะทำข้อวัตร ผู้หนึ่งทำให้เกิดการกระทบกระเทือนกัน สิ่งนั้นเราหลีกเลี่ยง เราหลีกเลี่ยงได้นะ สิ่งต่างๆ ที่เราค้นคว้า ถ้าเรามีสติสัมปชัญญะสิ่งที่ดีก็จะเข้ากับคุณงามความดี ถ้าสิ่งที่ไม่ดีมันก็เข้ากับสิ่งที่ไม่ดี เรามีสติของเรา เรายังรักษาของเรา เราทำตามองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“จะอยู่ไกลที่ไหนก็แล้วแต่ ปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่ใกล้เรา จับชายจิวรของเราไว้ แต่ไม่ได้ทำตามเรา ไม่มีทางที่จะเข้ามาถึงเราได้”

สิ่งต่างๆ นี้เข้าถึงเราไม่ได้เพราะอะไร เพราะ “ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต” ธรรมมันจะสัมผัสได้ด้วยหัวใจเท่านั้น ธรรมจะสัมผัสด้วยความรู้สึก หนังสือหนังสือตำราเนี่ยมันเป็นสิ่งที่จดจารึก มันไม่ใช่ตัวธรรม มันเป็นกิริยาการแสดงออกของธรรมะที่ครูบาอาจารย์ท่านบรรลุธรรมแล้วท่านแสดงธรรมออกมาแล้วจดจารึกกันไว้ มันเป็นทฤษฎี แต่ตัวจริงๆ มันคือตัวความรู้สึกนั้น แล้วมันอยู่ในกลางหัวอกของเรา มันเป็นความรู้สึกคือมันเป็นธาตุรู้

ชาตुरूตัวนี้มันสัมผัสกับความสงบของใจ ชาตुरूตัวนี้มันเกิดปัญญาญาณของมันขึ้นมา แล้วมันย้อนกลับเข้ามาทำลายตัวมันเอง ทำลายตัวมันเอง ต้องทำลายตัวมันเอง! เพราะทำลายตัวมันเองคือทำลายอวิชา ทำลายสิ่งที่โง่เขลาที่มันครอบงำใจนั้น พออิงทำลายเท่าไรมันก็ยังสะอาดขึ้นมาเห็นใหม่ จากที่เป็น โสดาบัน เป็นสภิกาคามี อนาคามี จนสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ มันจะสว่างสะอาดบริสุทธิ์อยู่กลางหัวใจนั้น ถ้ามันสะอาดกลางหัวใจนั้น สิ่งใดในโลกที่มันจะมีคุณค่ามากกว่านี้อีกแล้ว ในโลกนี้มันไม่มีคุณค่ามากกว่าสิ่งนี้เลย

แต่มันออกไปแสวงหาสิ่งข้างนอกกัน ว่าสิ่งข้างนอกจะไปภาวนาที่นั่นดี จะไปภาวนาที่นี่ดี หากันเป็นหมู่เป็นคณะแล้วไปภาวนากันที่นั่น ไปภาวนากันที่นี่ เร่ร้อนกันไป แล้วยังกลับมาอวดเป็นศักยภาพ กลับมาอวดว่ามีคุณค่า กลับมาว่าสิ่งนั้นทำให้พระที่จะประพฤติปฏิบัติ ต้องเอาสิ่งนั้นเป็นแบบอย่าง

นี่ไง หลวงปู่มั่นท่านบอกว่า “ต่อไปคนจะเอาเยี่ยง” คืออ้างว่าเป็นพระป่า อ้างว่าเป็นพระปฏิบัติ อ้างว่าเป็นคนที่มีคุณธรรม แต่ความประพฤติปฏิบัติขึ้นมา มันไม่เอาอย่าง

หลวงปู่มั่นท่านต้องไปไหน ท่านไม่ได้ไปไหนเลย ท่านออกวิเวกอยู่ในป่า ในเมืองไทยนี้แหละ เพราะอะไร เพราะการวิเวกเปลี่ยนสถานที่ไปบ่อยๆ ครั้งเข้า การวิเวกเพราะอะไร เพราะโดยธรรมชาติของจิตมันกลัวเห็นใหม่ เราอยู่ในที่มีดีเราก็ก้าวผี เราไปอยู่ในป่าในเขาเราก็ก้าวเป็นอันตราย ความกลัวอันนั้นนี่เป็นคุณประโยชน์กลับมาเพื่อทำจิตของเราให้สงบ

จิตของเราถ้ามันอยู่โดยปกติ มันเป็นอิสรภาพมันก็จะคิดแต่เรื่องไม่ดีของมันขึ้นมา แต่ถ้ามันกลัวสิ่งใดๆ มันไม่มีที่พึ่ง เราก็ดูสติไว้หนักพูด โทๆ เห็นใหม่ ให้มีที่พึ่ง เราอยู่ในป่าในเขาด้วยกันเพื่อเป็นอุบาย เพื่อจะกล่อมเกลามาให้จิตใจมันไม่มีกำลังจนเกินไป มันไม่มีอิสรภาพ กำลังที่มันจะคิด มันจะหาแต่สิ่งไม่ดีมาทำลายตัวมัน

โดยธรรมชาติของกิเลสมันจะทำลายจิตอยู่ตลอดเวลา จิตเรียกร้องความช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลา จิตของเรามันจะเรียกร้องความช่วยเหลือคือมันอยากสุข อยากดีบอยากดี โดยธรรมชาติ แต่ด้วยความโง่ ด้วยอวิชาที่มันครอบงำอยู่ มันเลยทำตัวเองให้มันสะอาด

บริสุทธิ์ขึ้นมาไม่ได้ เพราะเราบวชมา เราตั้งใจมาบวชเป็นพระ เรามีโอกาสในการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราถึงออกวิเวก เพราะมีครูบาอาจารย์ท่านทำเป็นตัวอย่าง

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ตรัสไว้ในป่า ครูบาอาจารย์ท่านทำเป็นตัวอย่าง เห็นไหม เวลาเข้าป่าเข้าเขาเพื่อให้มันมีความสงบสงัด สถานที่ที่เป็นที่วิเวก เป็นชัยภูมิที่ควรแก่การงาน ป่าช้า ป่ารกชัฏ เป็นที่โลกเขาไม่ต้องการ แต่ธรรมะต้องการ ธรรมะต้องการสิ่งที่สงบสงัด สิ่งที่เข้ามาให้มันสะอึกใจ ให้มันไม่สามารถที่จะคิดโดยธรรมชาติของมัน

ความกลัวมันตะล่อมใจเข้ามา เรายังกลัวขนาดไหน ที่ไหนที่กลัว ที่ไหนที่มีสัตว์ร้าย ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจะเข้าไปอาศัยสิ่งนั้นเพื่อถนอมรักษาให้จิตมันสงบเข้ามา จิตสงบเข้ามา สิ่งนี้ต่างหากหลวงปู่มันท่านทำอย่างนี้ ท่านถึงเป็นหลวงปู่มัน เป็นอาจารย์ใหญ่ของสายกรรมฐานเรา ท่านทำเป็นตัวอย่างไว้แล้ว ท่านวางไว้เป็นตัวอย่างเห็นไหม

แล้วท่านก็พูดไว้แล้วด้วยว่า “ต่อไปนี่คนมันจะเอาเขียง มันจะไม่เอาอย่าง” มันไม่เอาอย่าง มันไม่ทำตามอย่างนั้น แต่มันจะเอาลากสักการะ มันจะเอาชื่อเสียง มันจะเอาสิ่งต่างๆ เป็นคุณงามความดีของมัน

เรามองโลกแล้วเป็นคิดว่าเราไม่ต้องการสิ่งนั้น เขาจะมีความสุข เขาจะมีบารมีขนาดไหน มันเป็นบารมีของกิเลส กิเลสมันสร้างสมบารมีให้เราออกนอกกลุ่มออกไป เอาเรื่องของโลก เราไม่เอาสิ่งนั้นเป็นตัวอย่าง เราเอาตัวอย่างครูบาอาจารย์เราที่เป็นหลักเป็นเกณฑ์นะ เช่นหลวงปู่มัน เช่นครูบาอาจารย์ของเรา ท่านจะคอยเตือน ครูบาอาจารย์ของเรานี้ เวลาท่านมาเยี่ยม ท่านคอยเตือนเรา เรามีพ่อแม่ มีครูมีอาจารย์คอยเตือนให้เราตื่นตัวตลอดเวลา การตื่นตัวของเรานี้ตื่นตัวจากกิเลสนะ

การตื่นตัวนี้ คูสิ คนเราไม่ประมาท มันจะทำผิดพลาดไปได้อย่างไร ความผิดของเราหนึ่ง สติเราอ่อน อานาจาสนาปัญญาของเราใคร่ครวญสิ่งนั้นไม่ได้ ความผิดพลาดมันมีบ้าง มันถึงมีการปลงอาบัติเห็นไหม การปลงอาบัติ การขอขมาต่อกัน เพราะสิ่งที่เกิดขึ้นมานี้เราก็ให้อภัยต่อกัน

นิสัยใจ นิสัยสันดานมันเป็นอย่างนั้น แต่เจตนาเราไม่ตั้งใจให้ทำอย่างนั้น แต่นิสัยสันดานมันเป็นอย่างนั้นมันก็เป็นอย่างนั้น ถ้ามันทำไปแล้วเราก็ไม่ได้เจตนา แต่มันเป็นความเคยชิน ก็ขอขมา ขอโทษขอโพยกัน สิ่งนี้มันมิได้โดยธรรมชาติของมัน แต่ถ้าเราคัดแปลงได้ เราแก้ไขได้ สิ่งนั้นมันก็ดี มันเป็นประโยชน์มากขึ้นมากกว่านั้น นี่เป็นเรื่องความเห็นหยาบๆ นะ แล้วความเห็นของเราละ

ถ้าเราไม่รู้จักตัวเราเอง เราไม่เคยเห็นความสงบของใจ เราจะเอาอะไรไปทำความสงบ เราจะเอาอะไรไปแก้ไขใจของเรา ถ้าใจของเรามันสงบใช่ไหม เราจะไม่คลุกคลี เราจะไม่เร่ร่อน ยิ่งเร่ร่อนเท่าไรยิ่งเหนื่อยนะ เราไปรูดงค์กัน เราออกไปวิเวกกันเพื่อไปประพฤติปฏิบัติ ออกไปวิเวกเพราะว่าอยู่กับที่แล้วมันภาวนาไม่ได้ อยู่กับที่แล้วมันภาวนาแล้วมันไม่ลง อยู่กับที่แล้วการภาวนามันไม่เจริญก้าวหน้าเราถึงต้องออกหาที่สังคหาที่วิเวกให้ตื่นตัว

คูลี ข้อวัตรปฏิบัติของเรา การทำของเราเพื่ออะไร เพื่อฝึกสติ เพื่อความตื่นรู้ เพื่อให้จิตมันตื่นมันรู้ของมันอยู่ตลอดเวลา การตื่นรู้ แล้วรู้พร้อมกับความสงบของใจเข้ามา มันจะเป็นคุณประโยชน์กับเรา เห็นไหม แต่ถ้าเราอนจมนกับมัน เราอนจมนกับกิเลส แต่เราอยากอด อยากสร้าง อยากให้เขาเห็นว่าเราประพฤติปฏิบัติ ต้องยกขบวนกันไปประพฤติปฏิบัติที่นั่น ไปปฏิบัติที่นี่

การวิเวกนะเวลาชุดงค์ไปนี่ไปองค์เดียว แล้วแอบไป.. คูลี ครูบาอาจารย์ท่านไปอยู่ที่ไหน ท่านจะบอกว่า “หาแต่บ้านน้อยๆ ๒ หลัง ๓ หลัง พอเลี้ยงชีวิตเท่านั้น” แล้วถ้าบ้านใหญ่ไม่ไป ไม่ไปเพราะอะไร เพราะเขาจะมาคุยด้วย เขาจะมาถามธรรมะ มันเสียเวลา ขนาดไปนะยังแอบไปแล้วยังหลีกเร้นไม่ให้ใครเข้ามา

คนที่เขาจะเอาชีวิตรอด เขาทำอย่างนี้นะ คนที่จะทำคุณงามความดีนะ เขาแอบทำจนเราดีแล้ว เห็นไหม ถ้าเราอยู่ในปกติ เราอยู่ในการคลุกคลี เราอยู่ในหมู่คณะมันจะหนักหน่วง พอเราออกวิเวกอยู่ด้วยตัวคนเดียว พยายามฝึกฝนตัวของเรารุ่งขึ้นมา พอจิตเรามีจุดยืนขึ้นมาเห็นไหม อยู่ตัวคนเดียวก็ได้ อยู่กับหมู่คณะก็ได้ อยู่ตัวคนเดียวก็วิเวกเหมือนอยู่ตัวคนเดียว เวลามันอยู่ในหมู่คณะมันก็รักษาจิตมันเป็น รักษาใจเป็น มันก็เหมือนกับอยู่คนเดียวเห็นไหม

ถ้าจิตมันดีแล้วอยู่ที่ไหนมันก็อยู่ได้ แต่ถ้าจิตมันไม่ดี อยู่คนเดียวมันก็คิดหลง คิดอยากจะไปหาหมู่คณะ มันเศร้าสร้อยหงอยเหงา มันอยากหาเพื่อน มันอยากจะทำคนที่ได้พูดได้คุย เวลามาอยู่กับหมู่คณะ มันก็บอกว่าหมู่คณะนี่จับผิด หมู่คณะนี่ทำลายตน หมู่คณะนี่ทำร้าย อยู่คนเดียวมันก็เดือดร้อน อยู่กับหมู่คณะมันก็เดือดร้อน เพราะมันไม่ได้ฝึกใจของมัน เห็นไหม

ถ้ามันฝึกใจของมันแล้วนี่มันจะไปต้องการสิ่งใด มันจะไปแสวงหาสิ่งใด มันจะเอาสิ่งใดมาเป็นประโยชน์กับกับมันเห็นไหม อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน ถ้าตนพึ่งตนได้แล้ว สิ่งข้างนอก เห็นไหม แม้แต่ร่างกายนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วถึงซึ่งกิเลสนิพพาน นี้อยู่กับร่างกายอยู่กับจิตใจ จนถึงที่สุดวันปรินิพพานถึงซึ่งขันธนิพพาน สิ่งที่มีอยู่ สิ่งที่เราใช้อยู่ มันรู้อยู่แล้วว่าเป็นเครื่องอาศัย

คำว่าเครื่องอาศัยนี้พระอรหันต์พูด แต่ถ้าเป็นเรานะ เป็นความจริง จริงตามสมมุติ เราเกิดจริงๆ วิบากกรรมของเรานี้เกิดเป็นมนุษย์จริงๆ เรามาบวชเป็นพระนี่ เราเป็นพระจริงๆ จริงตามสมมุติ มันมีจริง มันรู้จริง มันมีของมันนะ จะบอกว่าเราอาศัยทำคุณงามความดี เราอาศัยจนกว่าเราจะพ้นจากมันได้ ถ้าเรายังพ้นจากมันไม่ได้นะ เพราะเราจะเกิดไปเห็นไหม

ในปัจจุบันนี้ เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เรามาบวชเป็นพระ เรามีชาติ ๔ และขันธ ๕ เวลาเราตายไป เราไปเกิดเป็นสัตว์มันก็มีชาติ ๔ ขันธ ๕ เหมือนกัน เพราะอะไร เพราะมันมีร่างกายมีจิตใจเหมือนกัน เวลาไปเกิดในนรกอเวจีละ เป็นเปรต เป็นผีละ มันมีชาติ ๔ เพราะมันมีความรู้สึก มันเป็นความจำใจ

ขันธนะ ขันธกับจิต ไปเกิดเป็นเทวดาก็มีขันธกับจิต ไปเกิดเป็นพรหมก็มีแต่จิตล้วนๆ เห็นไหม เพราะจิตตัวนี้มันเป็นไปมันถึงต้องเวียนตายเวียนเกิด ถ้ายังมีกิเลสอยู่ มันไม่ใช่ชั่วคราวไง

ถ้าเป็นพระอรหันต์นะ ชาติ ๔ และขันธ ๕ กับจิตมันคนละอันกัน กับตัวธรรมะนะมันไม่ใช่เหมือนกัน มันไม่มีมันถึงอาศัยชั่วคราว นี่พระอรหันต์พูด! สิ่งที่เป็นสมมุตินี้ พระอรหันต์พูด ตักแต่ว่านี้พระอรหันต์พูด

แต่พวกเรามันสักแต่ว่านี้ กิเลสพูด พอกิเลสพูดเห็นใหม่มันจะเอาเยี่ยงไร มันแสดงตัว แต่ความจริงมันรู้อะไร ความจริงคือไม่รู้ ความจริงคือติด ความจริงคือหลง มันเลยพูดผิดๆ ถูกๆ ตามกรรม แต่ตัวเองก็คิดว่าตัวเองพูดถูก แต่พูดตามกิเลสไป มันก็พูดแบบคนตาบอดใจ เริ่มต้นตั้งแต่ตาบอดนะ

ถ้าใจมันบอดทีแรก ศึกษาธรรมะไปมันก็หลงชาติ หลงแต่วัตถุ หลงแต่โลกธรรม ตีลนินทาไป สิ่งที่เขาสรรเสริญ สรรเสริญก็โลก นินทาก็โลก โลกธรรม ๘ เห็นใหม่ ถ้าเป็นนามธรรม โลกธรรม ๘ ก็หลง ถ้าเป็นวัตถุชาติก็หลง หลงไปตามเขา แต่ถ้าเป็นความจริงนะ มันไม่หลงชาติ เพราะมันทำลายชาติ

ทำลายชาติเพราะอะไร เพราะจิตมันยึดชาติ ตัวจิตของเรามันยึดชาติ ๔ และขั้น ๕ แล้วมันใช้ปัญญาใคร่ครวญของมัน จนมันปล่อยชาติ ๔ และ ขั้น ๕ เห็นชาติขั้นตามความเป็นจริง แล้วยังมาชำระตัวมันเองเห็นใหม่ ตัวที่หลงนะ จิตหลงจิต! เพราะจิตมันหลงจิต มันถึงหลงชาติหลงขั้นของตัวเอง แล้วก็ไปหลงชาติหลงขั้นจากภายนอก ถ้ามันไม่หลงชาติหลงขั้นภายนอกเห็นใหม่ มันทำลายเข้ามาเป็นขั้นๆ เข้ามาจนถึงที่สุดนะ

ผู้ที่สะอาดบริสุทธิ์ เห็นใหม่ จะเอาอย่าง มีที่ไปที่ไป เอาอย่างครูบาอาจารย์ไป ครูบาอาจารย์ท่านทำเป็นหลักเป็นเกณฑ์ไว้ แล้ววางไว้ให้ลูกศิษย์ลูกหาได้มีทางออก เรามีครูบาอาจารย์เป็นทางออกแล้วนะ เราต้องอาศัย ต้องยึดมั่นอันนี้ อย่าคิดออกนอกกลุ่มนอกทาง ถ้าคิดออกนอกกลุ่มนอกทางนะ มันพากันไปจมหมด

โคนำฝูงที่ฉลาด จะพาฝูงโคนั้นขึ้นจากน้ำวน ขึ้นฝั่งนะ ข้ามฝั่ง ขึ้นจากภพจากชาติได้

โคโง้นำฝูง ฝูงโคนั้น จะไปในวังน้ำวน โคนคู่คตตายอยู่กลางน้ำวนนั้น เวียนตาย เวียนเกิดโดยธรรมชาติของมัน นี่เรื่องของโลกๆ

เราเป็นพระนะ แล้วประกาศว่าเป็นพระป่า เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ เรามีครูมีอาจารย์นะ หลวงปู่มั่นท่านใช้ชีวิตของท่านทั้งชีวิตเป็นแบบอย่าง ครูบาอาจารย์ของเราถ้าท่านเป็นผู้ประพฤติปฏิบัติ ท่านจะใช้ชีวิตของท่านนะ คอยชี้แนะเรา คอยแนะนำเรา

แล้วตอนนี้มีหมู่คณะที่ประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ จะต้องไปปฏิบัติที่นั่น ยกขบวน ยกหมู่ ยกคณะไปนะ ไปวิเวก ภาวนาง่าย ภาวนาคี ภาวนาที่วัดแล้วภาวนาไม่ลง ตั้งเวช! เราอย่าเอาเป็นแบบเป็นอย่าง เห็นเขาทำแล้วนะ ให้สลดสังเวช ธรรมสังเวชมันเดือนเรา เขากันอย่างนี้มันถูกต้องใหม่ แล้วเราจะทำตามเขาใหม่ ถ้าเราไม่ทำตามเขา เราทำตามครูบาอาจารย์ พระพุทธเจ้าพูด เห็นใหม่

“ผู้ใดอยู่ตรงภาคตะวันตก ทำตามเราเหมือนอยู่ใกล้เรา ผู้ใดจับชายจิวของเราไว้ ..”

นี่ก็เหมือนกัน อ้างว่าเป็นพระป่า อ้างว่าประพฤติปฏิบัติ แล้วก็เร่ร่อนกัน ไปปฏิบัติ งกๆ เงินๆ อวดเขาด้วยนะ ทิ้งรอยนะ เหมือนอาชญากรรม ทำอาชญากรรมไว้เขาต้องทิ้ง ร่องรอยของเขาไว้ เวลาตำรวจมาจับได้แล้วบอกว่า “ไม่ได้ทำ ลูกศิษย์ทำให้”

นี่ก็เหมือนกัน ตัวเองไม่รู้ว่ามีผิดหรือถูกทำไปด้วยความอยาก พอถ้ามีคนมาชี้ว่า สิ่งนี้ผิด ก็ว่า “ไม่ออกไป เขาขอร้องให้ไป เขาจัดให้เสร็จ” นี่มันหน้าด้าน กิเลสหน้าด้าน เราอย่าเอาแบบนั้นเป็นแบบอย่าง เขาหลงกันปล่อยให้เราหลง เราจะไม่หลงตามนั้น เราจะทำตามความดีของเรา ตามครูบาอาจารย์ของเรา ให้มีจุดยืนในหัวใจของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง